

dr Piotr Jańczak

Autoreferat

Edukację muzyczną rozpocząłem dzięki staraniom moich rodziców, Otylii i Bogdana Jańczak, którzy obserwując moje zainteresowanie muzyką, postanowili, abym rozpoczął kształcenie w tym kierunku. W wieku 7 lat podjąłem lekcje gry na fortepianie u instrumentalisty, kapelmistrza wojska polskiego Albina Arkuszewskiego w Wyrzysku. Krótki, bo trwający tylko 2 lata okres nauki w znacznym stopniu rozbudził moją wyobraźnię muzyczną motywując mnie jeszcze jako dziecko do dalszego poznawania tej dziedziny sztuki. W roku 1983 po pozytywnym przejściu rekrutacji rozpocząłem naukę w Państwowej Szkole Muzycznej I i II Stopnia im. Fryderyka Chopina w Pile w klasie fortepianu mgr Janiny Kopalak-Lis, a następnie u mgr Józefa Zawrzykraj. 10 lat edukacji w szkole muzycznej wykształciło we mnie poczucie estetyki muzyki, rozbudowało wrażliwość i chęć ciągłego poznawania nowej literatury muzycznej. Niezapomnianym wydarzeniem artystycznym tego okresu był koncert w ramach dyplomu Szkoły Muzycznej II stopnia podczas, którego wykonywałem m.in. koncert fortepianowy f-moll Jana Sebastiana Bacha z orkiestrą szkolną pod dyrekcją Urszuli Klimczak-Skrzypczak. Edukację w Państwowej Szkole Muzycznej w Pile II Stopnia ukończyłem z wyróżnieniem. Kolejnym etapem edukacji muzycznej były podjęte studia w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy w 1993 roku (specjalność-Prowadzenie zespołów wokalnych i wokально-instrumentalnych). Jednolite studia magisterskie podjąłem u prof. Janusza Staneckiego. Znakomity dyrygent i pedagog w krótkim czasie potrafił zarazić mnie sztuką dyrygowania. W niezrównany sobie sposób przekazywał wiedzę, która miała za zadanie uwrażliwiać i kształtować osobowość młodego dyrygenta. Dostrzegał wszystko to, co w dyrygowaniu ma wartość nadrzędną, a więc plastyczny sposób kształtowania frazy, napięcie i przekazu ekspresji. Dzięki członkowstwu w chórach, które prowadził profesor, a więc w Chórze Kameralnym Akademii Muzycznej w Bydgoszczy i Chórze Akademii Medycznej miałem możliwość współpracy w przygotowaniach artystycznych obu zespołów. Wydarzeniami, podczas których zdobywałem doświadczenie zawodowe były m.in. współpraca w przygotowaniu Chóru Kameralnego Akademii Muzycznej w Bydgoszczy do wykonania Wielkiej „Mszy h-moll” Jana Sebastiana Bacha, która została wykonana z orkiestrą z Heidelbergu

w Johaniskirche w Mannheim w 2000 roku. Następnym etapem mojej praktyki była możliwość współpracy w przygotowaniu w/w chóru do koncertu z dziełem „Te Deum” Krzysztofa Pendereckiego wraz z Orkiestrą Filharmonii Białostockiej pod jego kierownictwem w 2001 roku. W tym samym roku współpracowałem w przygotowaniach Magnificat BWV 243 Jana Sebastiana Bacha z okazji 15-lecia Chóru Kameralnego Akademii Muzycznej w Bydgoszczy, który odbył się w Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy.

Będąc studentem IV roku wziąłem udział jako pianista w rocznym kontrakcie wraz z Orkiestrą Graefliches Salon-Orchester Thorn w miejscowości Bad Driburg w Niemczech. Podczas projektów artystycznych wystąpiłem w ponad pięciuset koncertach poznając szerokie spektrum literatury z dziedziny opery, operetki, muzyki kameralnej i muzyki rozrywkowej. Dzięki praktyce w zespole nabyłem bezcenne doświadczenie w pracy pianisty i akompaniatora. Po powrocie na studia ukończyłem także 2 letnią edukację nauki akompaniamentu na Wydziale Instrumentalnym Akademii Muzycznej w Bydgoszczy.

Studia ukończyłem z wynikiem bardzo dobrym otrzymując dyplom z wyróżnieniem. W latach (2000-2002) byłem słuchaczem Podyplomowego Studium Chórmistrzowskiego w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy, które także ukończyłem z wynikiem bardzo dobrym. Był to kolejny bardzo ważny rozdział mojej edukacji. Podczas studium miałem możliwość kształcenia sztuki dyrygentury chóralnej pod kierunkiem uznanych pedagogów: prof. dr Jerzego Kurcza, prof. B. Błońskiego, prof. R. Handke, ks. prof. dr Kazimierza Szymonika. Poznałem wartościowe techniki dyrygentury chóralnej oraz sposoby interpretacji muzycznej. Niezwykle cenne pozostaną w mojej pamięci zajęcia emisji głosu prowadzone przez wielki autorytet w tej dziedzinie prof. E. Wtorkowską, a także zajęcia kształcenia słuchu oraz analizy harmonicznego prowadzone przez wielkiego polskiego kompozytora muzyki chóralnej prof. Józefa Świdra.

Akademia Muzyczna im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy.

Pracę w Akademii Muzycznej im. F. Nowowiejskiego podjąłem zaraz po studiach na stanowisku asystenta prof. Elżbiety Wiesztordt (1999-2004). Równocześnie podjąłem pracę akompaniatora na zajęciach dyrygowania. Bezcenna możliwość obserwacji pracy wybitnych pedagogów z zakresu dyrygentury chóralnej dała mi m.in. możliwość wyrobienia własnych metod kształcenia. Od 2004 roku byłem zatrudniony na stanowisku wykładowcy – prowadziłem zajęcia Zespołu Instrumentalnego.

Od 2010 roku prowadzę klasę dyrygowania. Pod moim kierunkiem kształcą się 10 studentów. Pięcioro z nich po uzyskaniu dyplomu licencjata podjęło w mojej klasie studia magisterskie. Natalia Karolak studentka III roku oraz Przemysław Krawczyński student I roku II stopnia byli uczestnikami Uczelnianego Konkursu Dyrygentów Chóralnych (2014) w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy, Aleksandra Krupińska – studentka III roku rozpoczęła pracę na stanowisku dyrygenta z Chórem Harmonia w Bydgoszczy. Przemysław Krawczyński student I roku II stopnia rozpoczął współpracę jako asystent dyrygenta z Chórem „Logos” ze Świnoujścia, Natalia Grabska studentka III roku prowadzi Scholę Akademicką przy Bazylice a Paulo w Bydgoszczy. Moja praca dydaktyczna obejmuje również przedmioty: Czytanie partytur (2010-2015), Chór Akademicki (2013-2015), Zespół Wokalny Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej (2010-2011), Praktyki Dyrygenckie (2012-2013, 2014-2015) oraz Seminarium pracy licencjackiej i magisterskiej. Byłem promotorem 5 prac licencjackich oraz 2 magisterskich.

21 grudnia 2009 roku uzyskałem stopień doktora w dziedzinie sztuki muzyczne dyscyplinie artystycznej dyrygentura. Koncert odbył się 18 września 2009 roku. W pierwszej części wystąpił Chór Kameralny „Canto”, w drugiej Wyrzyski Chór Męski. Program obejmował dzieła a cappella w przekroju historycznym od średniowiecza do czasów współczesnych.

Działalność kompozytorska

Od 1996 roku istotnym wektorem działań w mojej karierze zawodowej było zainteresowanie kompozycją chóralną. Na początku prób kompozytorskich zaowocowało uzyskaniem nagrody Senatora RP- za skomponowanie Hymnu Ogólnopolskiego Konkursu Dzieci i Młodzieży a cappella w Bydgoszczy. W 1997 roku wyróżniony został także utwór „Antyfona o św. Wojciechu”, który był wykonany przez kilka chórów podczas VI pielgrzymki Papieża Jana Pawła II w Gnieźnie, w której uczestniczyli prezydenci siedmiu państw europejskich. Zafascynowanie kompozycją w krótkim czasie zaowocowało powstaniem utworów na chóry męskie, żeńskie i mieszane a cappella. Do najchętniej wykonywanych należą: Kyrie, De profundis clamavi, Pater Noster, Miserere, Libera me, Jubilate Deo, Cheruwimskaja pieśń, Sława Otcu i Synu. Od początku działalność kompozytorska została nagrodzona ponad 30 wyróżnieniami w postaci utworów obowiązkowych prestiżowych europejskich konkursów i festiwali chóralnych m.in. w Wenecji, Rzymie, Riva del Garda, Bonn, Helsingborg, Neuchatel, Salzburgu, Valettcie. Jednym z ważnych wydarzeń w tej dziedzinie było napisanie utworu w konwencji cerkiewnej na chór mieszany. Kompozycja pt. „Cheruwimskaja pieśń” powstała w związku z Koncertem Inauguracyjnym XXXII Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Cerkiewnej w 2013r. w Białymstoku, który dedykowany był Krzysztofowi Pendereckiemu z okazji 80 urodzin. Podczas koncertu pt. „Krzysztofowi Pendereckiemu współcześni kompozytorzy” utwór został wykonany jako jeden z dziesięciu przez Chór Studentów Państwowego Konserwatorium im. N. Rimskiego-Korsakowa z Sankt Petersburga. Dyrygował Anton Maksimow. W koncercie uczestniczył Krzysztof Penderecki.

Obecnie współpracuję z dwoma niemieckimi wydawnictwami literatury chóralnej, Porfiri&Horvath Publishers oraz Edition-Choris-Mundi. Dzięki popularności utworów, grono wydawnictw kooperujących powiększyło się m.in. o Edition Peters, Ferrimontana, allenoten, Bodensee Musikversand. Moja działalność kompozytorska stała się przedmiotem teoretycznych analiz oraz tematem prac licencjackich i magisterskich.

Zespoły prowadzone poza uczelnią.

Fascynacja prowadzenia zespołów chórnych zaowocowała powstaniem Wyrzyskiego Chóru Męskiego (1999), Międzyszkolnego Chóru „Canto” (2001) oraz Chóru Kameralnego „Canto” (2005). Rozwój artystyczny wyrzyskich chórów był wynikiem mojej wieloletniej pracy polegającej na edukacji wokalne środowiska i stwarzaniem możliwości jego rozwoju. Zespoły, które stworzyłem działają przy Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Wyrzysku. Łącznie ponad 90 osób bierze czynny udział w życiu muzycznym miasta. Kluczową rolę w cyklu kształcenia wokalne młodzieży Wyrzyska pełni Międzyszkolny Chór „Canto”. Każdego roku w szkołach Gminy Wyrzysk przeprowadzam przesłuchania ok. 200 uczniów. Najzdolniejsi, otrzymują propozycję śpiewania w chórze międzyszkolnym. Absolwenci z kolei zasilają Chór Kameralny „Canto” oraz Wyrzyski Chór Męski. Taki model kształcenia wokalne zapewnił bazę w doborze członków zespołów dając jednocześnie możliwość kontynuacji zespołowego śpiewania na każdym etapie jego rozwoju. Zespoły uczestniczą w wielu wydarzeniach kulturalnych miasta, powiatu i województwa. Ważną częścią koncertów jest działalność charytatywna przejawiająca się w koncertach m.in. dla mieszkańców domów pomocy społecznej. W 2013 roku Wyrzyski Chór Męski z uwagi na szerokie spektrum działalności konkursowej i koncertowej otrzymał tytuł Ambasadora Powiatu Pilskiego. Jednym z ważniejszych osiągnięć koncertowych zespołu jest wykonanie „Landerkennung” E. Griega z Orkiestrą Narodową Malty oraz chórami męskimi ze Szwecji i Finlandii podczas otwarcia II Międzynarodowego Konkursu i Festiwalu Chórów w 2007 roku na Malcie. Koncertem dyrygował Michael Laus.

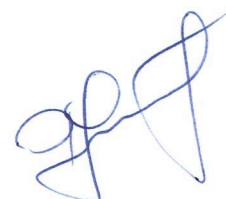
Rezultatem działalności artystycznej Wyrzyskiego Chóru Męskiego jest ponad 50 nagród uzyskanych na międzynarodowych i ogólnopolskich konkursach chórnych. Do najważniejszych osiągnięć międzynarodowych po uzyskaniu stopnia doktora należą:

Złoty Dyplom podczas I Międzynarodowego Festiwalu i Konkursu Chórów "Canco Mediterrania" Lloret de mar-Barcelona 2014, kategoria musica sacra (2014r.)

Druga nagroda podczas I Międzynarodowego Festiwalu i Konkursu Chórów "Canco Mediterrania" Lloret de mar-Barcelona 2014, kategoria musica sacra/chóry dorosłe (2014r.)

Grand Prix I Międzynarodowego Szczecińskiego Festiwalu Muzyki Pasyjnej, Szczecin (2014r.)

I miejsce w I Międzynarodowym Szczecińskim Festiwalu Muzyki Pasyjnej w kat. chórów jednorodnych, Szczecin (2014r.)

Srebrny Dyplom podczas XXVI Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Religijnej w Rumi (2014).

I miejsce podczas III Międzynarodowego Festiwalu Chóralnego „Vratislavia Sacra”2013, kategoria chóry o głosach równych.

II miejsce podczas III Międzynarodowego Festiwalu Chóralnego „Vratislavia Sacra”2013, kategoria muzyka cerkiewna.

Nagroda Specjalna Choral.lt za najlepsze interpretacje podczas III Międzynarodowego Festiwalu Chóralnym Muzyki Sakralnej „Kaunas Musica Religiosa 2013” (Litwa2013r.)

Złoty Dyplom podczas III Międzynarodowego Festiwalu Chóralnym Muzyki Sakralnej „Kaunas Musica Religiosa 2013” (Litwa) (kat. muzyki cerkiewnej).

Złoty Dyplom podczas III Międzynarodowego Festiwalu Chóralnym Muzyki Sakralnej „Kaunas Musica Religiosa 2013” (Litwa) (kat. chórów jednorodnych).

III miejsce w XXXI Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Cerkiewnej - "Hajnówka 2012" w kat. chórów amatorskich świeckich (Białystok 2012r.)

II miejsce w I Gdańskim Międzynarodowym Festiwalu Chóralnym w kat. chórów jednorodnych (Gdańsk 2012r.)

II miejsce podczas III Międzynarodowego Konkursu Chórów w ramach V Balkan Folk Fest 2011 w Kiten (Bułgaria).

Złoty Medal podczas VIII Międzynarodowego Konkursu Chórów „Musica Religiosa” w Ołomuńcu (Czechy) (kat. chórów męskich), (2010r.)

Do najważniejszych osiągnięć ogólnopolskich po uzyskaniu stopnia doktora należą:

Złoty Dyplom podczas VI Ogólnopolskiego Konkursu Chórów Ars Liturgica, kat. chórów jednorodnych, Gniezno (2014r.)

Nagroda Specjalna Polskiego Radia Pomorza i Kujaw w V Ogólnopolskim Konkursie Pieśni Pasyjnej w Bydgoszczy (Bydgoszcz 2011r.)

Złoty Dyplom w kat. chórów świeckich V Ogólnopolskiego Konkursu Pieśni Pasyjnej w Bydgoszczy (Bydgoszcz 2011r.)

Nagroda Główna IV Ogólnopolskiego Konkursu Chóralnego im. Wacława z Szamotuł (Szamotuły 2010r.)

I miejsce w kat. chórów jednorodnych w IV Ogólnopolskim Konkursie Chóralnym im. Wacława z Szamotuł (Szamotuły 2010r.)

Działalność artystyczna Chóru Kameralnego „Canto” to ponad 15 nagród na międzynarodowych i ogólnopolskich konkursach chóralnych. Do najważniejszych osiągnięć międzynarodowych po uzyskaniu stopnia doktora należą:

Złoty Dyplom podczas I Międzynarodowego Festiwalu i Konkursu Chórów "Canco Mediterrania" Lloret de mar-Barcelona 2014, kategoria musica sacra.

Druga nagroda podczas I Międzynarodowego Festiwalu i Konkursu Chórów "Canco Mediterrania" Lloret de mar-Barcelona 2014, kategoria musica folklore/chóry dorosłe.

Złoty Dyplom podczas I Międzynarodowego Festiwalu i Konkursu Chórów "Canco Mediterrania" Lloret de mar-Barcelona 2014, kategoria muzyka ludowa.

Trzecia nagroda podczas I Międzynarodowego Festiwalu i Konkursu Chórów "Canco Mediterrania" Lloret de mar-Barcelona 2014, kategoria musica sacra/chóry dorosłe.

I miejsce w I Międzynarodowym Szczecińskim Festiwalu Muzyki Pasyjnej w kat. chórów mieszanych, Szczecin (2013r.)

Srebrny Dyplom podczas IV Międzynarodowego Festiwalu Chóralnym Muzyki Sakralnej „Kaunas Musica Religiosa 2013” (Litwa) (kat. chórów mieszanych).

III Miejsce podczas III Międzynarodowego Konkursu Chórów w ramach VI Balkan Folk Fest 2012 w Kiten (Bułgaria).

Grand Prix - I miejsce podczas III Międzynarodowego Konkursu Chórów w ramach V Balkan Folk Fest 2011 w Kiten (Bułgaria).

Złoty Medal podczas VIII Międzynarodowego Konkursu Chórów „Musica Religiosa” w Ołomuńcu (Czechy) (kat. chórów mieszanych), (2010r.)

Do najważniejszych osiągnięć ogólnopolskich po uzyskaniu stopnia doktora należą:

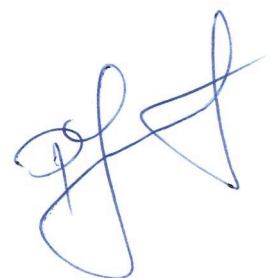
Złoty Dyplom podczas VI Ogólnopolskiego Konkursu Chórów Ars Liturgica, kat. chórów mieszanych, Gniezno (2014r.)

Srebrne Pasma podczas V Ogólnopolskiego Turnieju Chórów (kat. chórów mieszanych) Chełmno (2013r.)

I miejsce w kat. chórów stowarzyszeń, towarzystw śpiewaczych oraz ośrodków kultury w IV Ogólnopolskim Konkursie Chóralnym im. Wacława z Szamotuł (Szamotuły 2010r.)

Od 2014 roku zostałem dyrygentem Chóru Con Passione w Wysokiej. Do osiągnięć ogólnopolskich zespołu zaliczyć należy :

I miejsce podczas III Ogólnopolskiego Konkursu Chórów im. św. Jana Bosko, kat. chórów mieszanych, Aleksandrów Kujawski (2014r.)

Działalność naukowa

Moja dotychczasowa działalność naukowa skupia się na prowadzeniu pracach licencjackich i magisterskich o tematyce chóralnej, których jestem promotorem.

Daria Urbaniak praca licencjacka - „*Działalność artystyczna Wyrzyskiego Chóru Męskiego w latach 1999-2012*”.

Monika Weisgerber – Śpiew jako forma aktywności muzycznej Dziecięcego Zespołu „Kurczaczki” działającego przy Gminnym Centrum Kultury w Kurzętniku.

Przemysław Krawczyński – „Problematyka emisji głosu w wybranych utworach z repertuaru Wyrzyskiego Chóru Męskiego”.

Natalia Karolak – praca licencjacka - „*Działalność artystyczna kaliskiego Zespołu Muzyki Dawnej „Semibrevis” w latach 2002-2013*”.

Aleksandra Krupińska – praca licencjacka – *Działalność artystyczna „Chóru Męskiego Słowiki 60 im. Jana Szyrockiego” w latach 2007-2013*.

Przemysław Krawczyński – praca magisterska – „*Działalność artystyczna Miejskiego Chóru LOGOS ze Świnoujścia w latach 1998-2014*”.

Daria Urbaniak – praca magisterska – „*Wykorzystanie form wychowania muzycznego w edukacji wczesnoszkolnej na przykładzie kl. I-III Szkoły Podstawowej nr 1 im. Stanisława Staszica w Pile*”.

Recenzje prac naukowych:

Wiktoria Gajdosz - Działalność Młodzieżowego Chóru „Scherzo” z Nowego Sącza w latach 2008-2015.

Kaja Potrzebska - „Problemy wykonawcze w wybranych utworach chóralnych a cappella Miłosza Bembinowa.

Karolina Jackowska – „Działalność artystyczna Zespołu Pieśni i Tańca Ziemi Bydgoskiej w latach 1958-1978”.

Piotr Malinowski - „Bogactwo języka muzycznego Johna McLaughlina”.

Krzysztof Błaszczak - „Postać Curtisa Fullera – analiza stylu gry – na podstawie płyty „Blue Train”.

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Udział w pracach jury.

07-12/07/15 – Juror European Choir Games & Grand Prix of Nations – Magdeburg 2015

20-21/06/15 – Juror II Międzynarodowego Konkursu Muzyki Sakralnej Carmen Fidei w Osiu.

07-10/05/15 - Juror XVI Międzynarodowego Festiwalu Chórów Uczelni Wyższych w Bańskiej Bystrzycy.

06/07/14 – Juror XIII Międzynarodowego Festiwalu Piosenki Włoskiej „La Scarpa Italiana”
Amfiteatr Miejski – Wyrzysk.

26/04/14 - Juror I Ogólnopolskiego Festiwalu Wielkanocnej Pieśni Chóralnej w Sopocie. Parafia
WNMP Gwiazda Morza.

27/04/13 - Juror I Ogólnopolskiego Konkursu Chórów Męskich „Vivat-Musica”
Wyrzysk 2013.

05/01/13 - Juror XIV Wojewódzkiego Przeglądu Kolęd i Pastorałek, „Graj dudka graj Panu...”
Dom Polski, Bydgoszcz, organizator Młodzieżowy Dom Kultury nr 2 Bydgoszcz.

2013 – członek jury X Wydziałowego Konkursu Dyrygentów Chóralnych Akademii Muzycznej
w Bydgoszczy.

6-8/07/12 - Juror Międzynarodowego Festiwalu Piosenki Włoskiej „La Scarpa Italiana”
w Wyrzysku.

2011 – członek jury IX Wydziałowego Konkursu Dyrygentów Chóralnych Akademii Muzycznej
w Bydgoszczy.

8-10/07/11 - Juror Międzynarodowego Festiwalu Piosenki Włoskiej
„La Scarpa Italiana” w Wyrzysku

2011 – członek jury IX Wydziałowego Konkursu Dyrygentów Chóralnych Akademii Muzycznej
w Bydgoszczy.

09/04/10 - Juror Gminnego Konkursu Piosenki Religijnej, Szkoła Powstańców Wielkopolskich
w Wyrzysku.

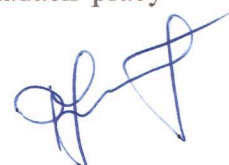
9-11/07/10 - Juror Międzynarodowego Festiwalu Piosenki Włoskiej
„La Scarpa Italiana” w Wyrzysku.

Obecnie, po kilkunastu latach intensywnej działalności artystycznej podstawą moich starań habilitacyjnych (w nawiązaniu do treści ustawy o stopniach naukowych art. 16 pkt.1 i 2 (Dz. U. z 2003 roku, nr 65, 595) są osiągnięcia dyrygenckie, zdobyte nagrody na konkursach krajowych oraz międzynarodowych z Chórem Kameralnym „Canto” z Wyrzyska, ale przede wszystkim z Wyrzyskim Chórem Męskim. Są one wynikiem mojej pasji i chęci propagowania chóralistyki przeznaczonej także na chóry męskie. Jednym z jej owoców jest dzieło artystyczne w postaci płyty „Vivat musica - powrót tradycji”. Powyższe dzieło wskazuję jako oryginalne osiągnięcie artystyczne w moim przewodzie habilitacyjnym.

Podłoże historyczne

Początek XX wieku przyniósł prawdziwy rozkwit amatorskich chórów męskich w Polsce. Niezwykła siła głosu męskiego zawarta w barwie, dynamice i ekspresji sprawiła, że rozwój zespołów tego gatunku stał się bardzo popularny. Charakterystyczną cechą męskich formacji był wieloosobowy niespotykany w dzisiejszych zespołach skład wynoszący często od 30 do 120 osób. Chóry zrzeszały mężczyzn różnych zawodowo grup społecznych takich jak kolejarze, rzemieślnicy czy nauczyciele. W trudnych historycznie czasach ruch chóralny wspierał państwo polskie poprzez popularyzację polskiej pieśni chóralnej. Krzewił patriotyzm oraz dbałość o narodową kulturę i język ojczysty. Powstanie najstarszego polskiego chóru męskiego - Krakowskiego Chóru Akademickiego Uniwersytetu Jagiellońskiego datuje się na 1878 rok. Dwudziestolecie międzywojenne było prawdziwym renesansem chórów męskich. W tym okresie powstały m.in. takie zespoły jak: Chór Męski im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Warszawskie Towarzystwo Śpiewacze Lutnia, Chór Męski Harmonia w Wejherowie, Chór Męski im. Wacława Lachmana Towarzystwa Śpiewu „Harfa” w Warszawie. Chór Męski Arion w Poznaniu, Stowarzyszenie Śpiewacze Chór Męski im. Stanisława Moniuszki w Żninie, Rzemieślniczy Chór Męski Pochodnia w Częstochowie, Chór Męski Koło Śpiewacze Kolejarzy w Bydgoszczy, Towarzystwo Śpiewu „Halka” w Bydgoszczy. Repertuar w głównej mierze opierał się na tematyce wojskowej i ludowej. Korzystano z wartościowych dzieł polskich kompozytorów takich jak: Wacław Lachman, Feliks Nowowiejski, Jerzy Kołaczkowski, Piotr Maszyński, Zygmunt Noskowski, Miłosz Kotarbiński, Witold Lutosławski. Druga wojna światowa zahamowała działalność chóralną. Uniemożliwiła jednocześnie funkcjonowanie zespołów śpiewaczych. Okres powojenny charakteryzował się reaktywacją istniejących już chórów męskich oraz bardzo dynamicznym rozwojem nowych formacji. Zespoły chóralne powstawały przy zakładach pracy

takich jak kopalnie, zakłady przemysłowe, zakłady kolejowe, spółdzielnie pracy, ale także domy kultury, uczelnie politechniki, akademie. Do wyróżniających się zespołów należały m.in. Chór Męski Politechniki Poznańskiej, Chór Męski Copernicus w Toruniu, Chór Męski Arion z Pałacu Kultury Zamek w Poznaniu, Chór Męski „Hasło w Bydgoszczy. Niestety przemiany polityczno-gospodarcze po 1989 roku spowodowały znaczne pogorszenie się sytuacji chórów męskich. Następowala likwidacja, a w niektórych przypadkach prywatyzacja wielkich zakładów pracy takich jak fabryki, kopalnie, huty itp. Działające przy nich zespoły amatorskie: orkiestry, chóry, teatry znalazły się w bardzo trudnej sytuacji zarówno finansowej jak i lokalowej. Niestety wiele z nich umarło śmiercią naturalną. Jednym z powodów był także brak zainteresowania sztuką wysoką oraz intensywny rozwój tzw. mass-mediów. Poza tym dla wielu młodych ludzi śpiewanie w chórze stało się po prostu mało atrakcyjne.

„Narodziny tradycji”

Za szczególnie ważny wektor swojej działalności chóralnej uważam powstanie, rozwój i dorobek artystyczny Wyrzyskiego Chóru Męskiego. Paradoksalnie wbrew ogólnie panującym tendencjom w 1999 roku postanowiłem podjąć działania w celu odrodzenia i popularyzacji jakże oryginalnego rodzaju chórów. Zespół, który stworzyłem działa przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Wyrzysku. Pomimo ogólnokrajowego nurtu zanikania męskich formacji wokalnych podjąłem się realizacji innowacyjnej, polegającej na propagowaniu chóralistyki polskiej, poprzez utworzenie chóru męskiego o wysokich walorach artystycznych. Kolejnym krokiem było wypełnienie luki powstałej w wyniku małego zainteresowania kompozytorów polskich twórczością przeznaczoną na chóry męskie poprzez adaptacje kompozycji własnych. W małej, bo liczącej około pięć tysięcy mieszkańców miejscowości przeprowadziłem szereg działań mających na celu wytworzenie odpowiedniej bazy, na której podstawie rozpocząłem realizację założonego przez siebie planu. Proces tworzenia zespołu przebiegał wielotorowo pod wieloma aspektami takimi jak: struktura organizacyjna, działalność artystyczna, działalność menadżerska. Z perspektywy czasu można stwierdzić, że jednym z podstawowych elementów było wytworzenie odpowiedniego podłoża, które stało się zachętą do brania udziału w takiej formie aktywności artystycznej. Podłożem była i jest pasja, wielkie zaangażowanie oraz chęć realizacji artystycznej.

Amatorski zespół z Wyrzyska rozwija się i zaznacza swoją wysoką pozycję artystyczną w kraju i za granicą. Jest propagatorem polskiej muzyki chóralnej. Poprzez swoją dynamiczną działalność stara się wnieść wkład w rozwój dyscypliny jaką jest chóralistyka polska. Aktualnie Wyrzyski Chór Męski wielu znawców dyscypliny zalicza do czołówki amatorskich chórów męskich w Polsce.

Płyta CD będąca przedmiotem dzieła artystycznego pt. „Vivat musica - powrót tradycji” zawiera przekrojowy materiał literatury chóralnej w wykonaniu Wyrzyskiego Chóru Męskiego. Ukazuje szerokie spektrum repertuaru. Konsekwentnie dobrany projekt ma za zadanie zilustrować wszechstronne możliwości męskiej formacji wokalne. Przybliży także charakterystykę programów, które zespół prezentuje podczas koncertów. Oryginalna koncepcja repertuarowa ma za zadanie przedstawienie słuchaczowi barwnej prezentacji w wykonaniu głosów męskich.

Moim celem było przedstawienie słuchaczowi atrakcyjnego i zróżnicowanego materiału dźwiękowego w kreatywnym, świeżym wykonaniu. Nagranie płytowe zawiera 14 utworów ułożonych w porządku chronologicznym. Płytę otwiera chorał gregoriański Introitus 'Spiritus Domini' - Dominica Pentecostes, Ad Missam In Die. W prosty, a jednocześnie mistyczny sposób starałem się wydobyć istotę brzmienia chorału gregoriańskiego. Kontemplacja dźwiękiem, jego melizmatami w połączeniu z delikatnością fonacji była kluczowym elementem realizacji formy. Ta najstarsza jednogłosowa forma liturgii kościoła rzymskokatolickiego na stałe wpisała się w propozycję repertuarową zespołu. Cztery kolejne utwory to przykłady muzyki cerkiewnej. Nagranie przedstawia pozycje wielkich kompozytorów tego gatunku w kolejności: Piotra Czajkowskiego „Otcie nasz”, „Swjatyj Boże”, Dymitra Bortniańskiego „Tiebie pojem”, oraz Pawła Czesnokowa „Sowiet priewiecznyj. Interpretacja muzyki cerkiewnej wymagała ode mnie przekazania zespołowi doniosłości głębi duchowej zawartej w warstwie słowno-muzycznej. Zwróciłem uwagę na to, aby została ona podkreślona przez „emocje fraz” zawartych w charakterystycznym dla tego gatunku muzyki mistycznym planie harmonicznym. Ważnym elementem było zachowanie energetyczności utworów poprzez realizację kontrastów dynamiczno-agogicznych. Dołożyłem wszelkich starań, aby w w/w utworach ukazać dostojną i bogatą emocjonalnie muzykę prawosławia. Kolejne dwa utwory „Sława Ocu i Synu” oraz „Cheruwimskaja piesń” są wynikiem mojej twórczości. Ich premiera miała miejsce podczas XXXII Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Cerkiewnej w Białymstoku w 2013 roku, w którym Wyrzyski Chór Męski brał udział. Podjąłem się próby oddania kolorytu brzmień frazy oraz stworzeniu wewnętrznej energii odpowiadającej charakterystyce utworów. Wykonanie zostało

zarejestrowane i opublikowane wspólnie z innymi realizacjami na płycie festiwalowej pt. "Festiwal Śpiewającej Duszy". Następne dwa utwory „Wierzę” oraz „Kto szuka Cię” są dziełem wybitnego polskiego kompozytora Józefa Świdra. W związku z organizowaną przez Akademię Muzyczną w Bydgoszczy Ogólnopolską Konferencją Naukową pt. „Moja piosnka-wokół muzyki Józefa Świdra” zwróciłem się do autora o możliwość opracowania ich na chór męski. Moja propozycja spotkała się z aprobatą profesora Józefa Świdra. Opracowane utwory wykonał w ramach konferencji Wyrzyski Chór Męski. W koncercie uczestniczył kompozytor. Zarówno pierwszy z nich napisany do słów J. Słowackiego jak i drugi do słów L. Staffa wymagały od chóru elastyczności i precyzji wykonania zarówno pod względem intonacyjnym jak i ekspresyjnym. Nadrzędnym celem interpretacji był przekaz emocji. Piąty i szósty utwór to De profundis clamavi i Miserere. Utwory te skomponowałem w 2003 roku. Wspólnym mianownikiem tych prezentacji było uzyskanie dyscypliny dynamicznej i artykulacyjnej w celu uzyskania wielu kontrastów. W środkowych częściach kantylenowych znaczące było wykonanie niektórych motywów techniką falsetu dla uzyskania miękkiego i spójnego brzmienia w wysokim rejestrze. Kolejny utwór pt. „ Libertatum” Jima Popoulisa to propozycja awangardowej kompozycji na chór męski. Zarówno sfera harmoniczna, rytmiczna, agogiczna, dynamiczna, artykulacyjna wymagały od chóru wysokich umiejętności. Dodatkowym elementem charakterystycznym utworu były odcinki podczas, których chór klaszcze. W ostatniej części występuje także solo tenorowe. Liczne kontrasty w wielu ogniach dzieła muzycznego sprawiają, że utwór należy do jednej z atrakcyjniejszych propozycji repertuarowych zespołu. Ludowym ogniem prezentacji artystycznej jest utwór pt. „Głęboka studzienka”. Zastosowana tutaj została budowa ABA. Część środkową stanowi tytułowa melodia ludowa opracowana w czterogłosie. Części skrajne są utrzymane są w rytmie punktowanym. Trudność dla chóru mogą stanowić akcentowane zawołania w tenorach pierwszych sięgające „g” dwukreślonego. Utwór jest jedną z niewielu propozycji repertuarowych tego gatunku dla chórów męskich. Ze względu na powszechnie znaną i lubianą melodykę ludową jest ciekawą propozycją z tego zakresu twórczości. Rzadko spotykane w chórach męskich adaptacje utworów muzyki popularnej z powodzeniem wpisują się w zakres artystycznych dokonań tych grup wokalnych. Przykładem są dwa utwory „Lniany ręcznik” P. Majborody wykonywany w wersji oryginalnej przez Bernarda Ładysza oraz „Śpiewam Tobie zielonooka” M. Sewena wykonywany w wersji oryginalnej przez Adama Zwierza. Utwory te należą do grupy utworów popularnych, które nie występują w programach konkursowych prezentacji. W obu pozycjach chór pełni rolę tła. Plan pierwszy stanowią soliści. W utworze „Lniany ręcznik” solo realizuje baryton. W drugim z utworów Śpiewam Tobie zielonooka” baryton i tenor. W/w utwory pełnią uzupełnienie koncertów Wyrzyskiego Chóru Męskiego.

przeznaczonych dla szerokiego grona odbiorców. Obydwa są realizowane z akompaniamentem fortepianu. Zawarta w nich niezwykle wartościowa i ujmująca warstwa słowna w powiązaniu z kantylenową frazą, tworzą atrakcyjną propozycję chóru męskiego i solistów. Ostatnim prezentowanym na płycie utworem jest aria Torreadora opery „Carmen” G. Bizeta. Jedną z najpopularniejszych arii operowych z udziałem solisty i chóru męskiego stała się istotnym elementem koncertów. Dzięki melodyce i charakterystycznemu rytmowi marsza stała się jednym z ulubionych utworów Wyrzyskiego Chóru Męskiego, ale przede wszystkim słuchaczy.

Przedstawione dzieło artystyczne miało za zadanie ukazanie amatorskiego chóru męskiego w szerokim spektrum działalności artystycznej. Poprzez swoją pracę, którą nazywam pasją starałem się stworzyć oryginalną kreację dzieła muzycznego. Istotnym elementem konstrukcji całego dzieła było zbudowanie energetycznego planu emocjonalnego. Każda z zaprezentowanych interpretacji była moim przemyślanym obrazem, którego barwy tworzyły się w trakcie realizacji. Podstawowym motywem dzieła było przedstawienie chóru męskiego jako podmiotu wykonawczego o wysokich walorach artystycznych. Pomocny w realizacji zadania był różnorodny repertuar, zarówno pod kątem stylu, form jak i epoki. Rolą zaprezentowanego materiału było ukazanie chóru męskiego jako zespołu elastycznego pod kątem wykonawczym o oryginalnym brzmieniu, który z jednej strony emanuje potęgą i głębią brzmienia, a z drugiej delikatnością, miękkością i lekkością.

W pracy z aparatem wykonawczym Wyrzyskiego Chóru Męskiego starałem się wydobyć jak najszerszą paletę brzmienia w celu wniknięcia w osobowość słuchacza tak, aby nakłonić do go refleksji, zadumy, kontemplacji, ale także do uśmiechu i radości.

Moja dalsza działalność artystyczna związana będzie jak dotychczas z Wyrzyskim Chórem Męskim, Chórem Kameralnym „Canto”, Międzyszkolnym Chórem „Canto” oraz Chórem Kameralnym Con Passione w Wysokiej. Nadrzędnym celem będzie kontynuacja pracy związana z propagowaniem wartości artystycznej chóru męskiego.

Jako juror w ostatnim czasie wziąłem udział w XVI Konkursie Chórów Akademickich w Bańskiej Bystrzycy na Słowacji w dniach 7-10. 05. 2015 r. oraz w II Grand Prix of Nations Magdeburgu w Niemczech w dniach 5-12.07. 2015 r.

W dniach 17-24 października 2015 roku poprowadzę kurs mistrzowski dla Chóru „Virgo” Uniwersytetu Wileńskiego w Wilnie.

Moja działalność pedagogiczna związana będzie jak dotychczas z kształceniem adeptów sztuki dyrygowania w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy. 16 maja br. studenci ostatniego roku studiów magisterskich mojej klasy dyrygowania Daria Urbaniak oraz Przemysław Krawczyński zaprezentowali program dyplomowy z Chórem Kameralnym „Canto” z Wyrzyska. Działalność kompozytorską planuję poszerzyć o większe formy wokально-instrumentalne.

